

1954

Artiklar

- 5401 **Försvarskostnaderna i Västeuropa och Nordamerika.** // Kontakt med krigsmakten. – 10(1954):4, s. 107–111, 129–132

Osigh. – Tillskrivs Assar Lindbäck och Olof Palme

Äo: Försvarskostnader; Nordamerika; Västeuropa

- 5402 **Socialdemokrati, storfinans och ödestro.** // Libertas. – 1954:3/4, s. 3–4

Osigh. – Tillskrivs Assar Lindbäck och Olof Palme. – Manuskript i Olof Palmes arkiv

Äo: Ideologi; Socialdemokrati

Intervju

- 5403 **Bland akademiker i Asien** / Agneta Hebbe. // Gaudeamus. – 31(1954):5, s. 12–13

Äo: Studentfrågor; Sydostasien

1955

Monografi

- 5501 **Vad skiljer?** : brev 6 / Olof Palme, o. Torsten Eliasson. // Program, praxis, perspektiv. – Stockholm : ABF : Brevskolan, 1955. – S. 145–178
2. uppl. 1956
Äo: Ideologi; Liberalism; Socialism; Tingsten, Herbert

Tal

- 5502 [**Tack för förtroendet att bli vald till studieledare i SSU**]. // Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund. Kongress (14 : 1955 : Stockholm), Protokoll. – 1956. – S. 334–335
Äo: Tacktal

Artiklar

- 5503 **Den högre undervisningen rustas upp**. // Aktuellt i politik och samhälle. – 1955:11, s. 8, 19
Äo: Universitet; Utbildningsreformer
- 5504 **Malmen i norr**. // Frihet. – 39(1955):7, s. 6–7
Äo: Förstatligande; Luossavaara-Kiirunavaara AB

-
- 5505 **Reformpolitik vid skiljevägen** / av Assar Lindbäck, och Olof Palme.
// Tiden. – 47(1955):3, s. 135–142
Äo: Sociala reformer; Utbildningsreformer
- 5506 **Sikte framåt!** // Frihet. – 39(1955):21, s. 5
Äo: Gotland; Handlingsprogram; Socialdemokrati

1956

Monografier

- 5601 **Framstegens politik.** – Stockholm : Socialdemokratiska partistyrelsen, 1956. – 47, [1] s.
Anonym. – Tillskrivs Kaj Björk, Ernst Michanek, Olof Palme och Krister Wickman
Äo: Bostadspolitik; Handlingsprogram; Kapitalbildning; Socialpolitik; Sparande; Teknik; Utbildningsfrågor
- 5602 **Satsa på ungdomen.** – Stockholm : Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund : Frihets förlag, [1956]. – **Utbildningsfrågan**, s. 40–50, [1]
Anonym. – Tillskrivs Olof Palme
Äo: Jämlikhet; Studiesociala frågor; Utbildningsfrågor

Tal

- 5603 **Utbildning och familjepolitik.** // Konferensen om familjepolitiken : föredrag och diskussioner vid konferensen Familjen i centrum i Stockholm den 23–24 februari 1956 ordnad av Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund och Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund / red.: Rolf Jüring. – Stockholm : Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund och Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund : Frihets förlag, 1956. – S. 62–95, [1]
Äo: Familjepolitik; Fördelningspolitik; Jämlikhet; Studiesociala frågor; Utbildningsfrågor

Artiklar

- 5604 **Aldrig.** // Frihet. – 40(1956):16, s. 5
Osigg. – Manuskrift i Olof Palmes arkiv
Äo: Företagarnas intressepolitik
- 5605 **Att grundlägga valseger.** // Frihet. – 40(1956):20, s. 5
Äo: Studieverksamhet; Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund;
Valanalys
- 5606 **Auktion i kristenhet.** // Frihet. – 40(1956):20, s. 5
Äo: Kristen aktion för samhällsansvar; Kristendom och politik
- 5607 **Högers förfall.** // Frihet. – 40(1956):16, s. 5
Äo: Högerpartiet; Högerpropaganda
- 5608 **SSU satsar starkt.** // Frihet. – 40(1956):10, s. 24
Äo: Familjepolitik; Studiesociala frågor; Utbildningsfrågor

1957

Monografier

- 5701 **Jämvtikt och framåtskridande** : det ekonomiska balansproblemet. – Stockholm : Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund, [1957]. – 63, [1] s.
Anonym. – Tillskrivs Assar Lindbäck, Olof Palme och Valfrid Pålsson
Äo: Ekonomi; Nationalekonomi
- 5702 **Tionde för bostäder**. – Stockholm : Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund, 1957. – [4] s. – (Kvällar i nuet ; 3)
Anonym. – Tillskrivs Olof Palme. – Manuskript i Olof Palmes arkiv
Äo: Kapitalbildning; Lönsparande; Ungdomssparande

Artikel

- 5703 **De dansade en sommar**. // Frihet. – 41(1957):13, s. 6–7, 31
Äo: Ekonomisk politik; Författningsfrågor; Räntepolitik; Sveriges riksbank

Intervju

- 5704 **Aktuell intervju**. // Frihet. – 41(1957):14, s. 19
Äo: Studieverksamhet; Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund

1954–1957

Borde inte en klok politik i dagens läge inriktas på att konsolidera och försvara det uppnådda? Borde inte alla ansträngningar koncentreras på att klara av de dagspolitiska bekymren inom ekonomin?

Men detta märkliga parti är nu en gång inte så funtat. Den välförståndige skulle måhända tillråda försiktig defensiv och konsolidering. Men just då gnisslar sig socialdemokratins igång till offensiv. [...] Skälet är helt enkelt följande: Socialdemokratins är ett idéparti som ser som sin uppgift att omdana det gamla borgerliga samhället i demokratisk och socialistisk riktning. Grundvalen är socialismens idéer om frihet och jämlikhet, gemenskap och solidaritet mellan människorna. Verktöget är den politiska och fackliga arbetarrörelsen. Ännu är det långt kvar till målet för samhällsomdaningen. Därför måste vår rörelse ta sikte på framtiden.

Ur Sikte framåt!, 1955¹

Så snart Olof Palme lämnat sin post som ordförande för Sveriges förenade studentkårer i maj 1953 reste han till Indien, Ceylon, Singapore, Thailand och Indonesien för att under tre månader försöka få en inblick i studenternas förhållanden där. I en intervju i *Gaudeamus* ett år senare, kallad ”Bland akademiker i Asien”, berättade Olof Palme om sina upplevelser.² Störst intryck på Olof Palme hade mötet med den oerhörda fattigdomen gjort. Under sin bortavaro hade han förordnats till förste byråsekreterare vid försvarsstaben. Erfarenheterna från resan i Asien och från arbetet på försvarsstaben kom väl till pass när Olof Palme från mitten av maj 1954 började arbeta heltid som sekreterare åt statsminister Tage Erlander.

Tage Erlander har i sina memoarer berättat att Olof Palme någon gång under 1955 tog upp en diskussion om socialdemokratiens förhållande till näringslivet. Denna skulle t.o.m. ha varit upphov till de tankar som ledde fram till den berömda s.k. Rigolettokonferensen, som ägde rum i mitten av november 1955.³ Konferensen, kallad *Tekniken och morgondagens samhälle*, samlade flera hundra deltagare: politiker, ledare från näringslivet,

¹ 5506

² 5403

³ Tage Erlander: *1955–1960*, s. 111 f.

fackföreningsfolk och vetenskapsmän för att diskutera forskningens och vetenskapens roll i det framtida samhällsbygget. ”Konferensen präglades av tro på framtiden och utvecklingsoptimism”, skrev Erlander.⁴

I en liten programskrift, som ”var en skiss till ett nytt handlingsprogram”⁵, inför partikongressen i maj 1956, kallad *Framstegens politik*, kom också hela den utvecklingsoptimism som präglade tiden fram: ”Ännu är dock samhällsomdaningen långt ifrån slutförd. I själva verket återstår de största och mest inspirerande uppgifterna i strävandena att främja människornas sociala och kulturella frigörelse och ge den enskilde ett ökat medinflytande i samhälle och arbetsliv. Samtidigt står vi på nytt inför en teknisk omvandling, som så småningom på ett genomgripande sätt kommer att förändra människornas tillvaro. Denna omvandling kan ge hittills oanade möjligheter till ett konstruktivt samhällsbygge. Det är stimulerande och fantasieggande framtidsperspektiv som härigenom öppnar sig.”⁶ Författare till denna skrift var en av partistyrelsen utsedd redaktionskommitté bestående av Olof Palme, Kaj Björk, Ernst Michanek och Krister Wickman.⁷

Vid Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbunds kongress i september 1955 hade Olof Palme valts till förbundets studieledare och ledamot av dess verkställande utskott. Tillsammans med sin företrädare på denna post, Torsten Eliasson, skrev Olof Palme ett brev i den ideologiska kursboken *Program Praxis Perspektiv* med titeln ”Vad skiljer?”. Här tog man upp och diskuterade Herbert Tingstens tes att utjämningen mellan partierna nu gått så långt att ideologierna förlorat sin betydelse. Genom att analysera de begrepp, ”som utgör riktpunkter för socialdemokratien, nämligen frihet, jämlikhet, samverkan och solidaritet” och ”klarlägga vilken innebörd de olika partierna lägger in i dem”, hoppades man framför allt kunna klarlägga ”skiljelinjerna mellan socialism och liberalism”.⁸

Vid SSU:s nyårsupptakt 1957 lanserades ett nytt studiematerial kallat *Kvällar i nuet*, där ”aktuella frågor som kunde stimulera till debatt ute i klubbarna” presenterades. Serien blev mycket populär och skulle fortsätta komma ut under hela den tid Olof Palme var studieledare i SSU, fram

⁴ Ibid. 31 f.

⁵ 5807

⁶ 5601

⁷ Protokoll, SAPs 20:e kongress i Stockholm 13–18 maj 1956, s. 271.

⁸ 5501

till 1961. I ett kursbrev författat av Palme, kallat ”Tionde för bostäder”, beskrev han hur det växte fram ett helt nytt samhälle: ”Nu reser sig än djärvare mål för samhällsbygget i atomkraftens och automationens tidsålder. Självfallet ter sig utvecklingen löftesrik för ungdomen. Ungdom vill vara med och utnyttja den nya teknikens möjligheter till en snabb standardförbättring. Den vill att industrin utvecklas i snabb takt, att atomkraftverk, vägar, järnvägar och flyglinjer byggs ut, att byggandet av bostäder, skolor, sjukhus, fritidslokaler, idrottsanläggningar kraftigt ökas. På dessa områden ligger de viktigaste ungdomskraven inför framtidssamhället.”⁹

⁹ 5702